

Ұстаз

№2
(340)

28 ақпан
2025 жыл

Республикалық газет

www.ustazgazeti.kz

2005 жылдың 1 қыркүйегінен бастап шығып келеді

Таралымы жазылу бойынша * Распространяется по подписке

ЖАЙЛЫ МЕКТЕП» — САПАЛЫ БІЛІМ БЕРУ МЕН ОҚУШЫЛАРДЫҢ САУЛЫҒЫ ҮШІН ЖАҢА МҮМКІНДІКТЕРГЕ ЖОЛ АШАДЫ

«Әрбір оқушының білім алып, жан-жақты дамуы үшін қолайлы жағдай жасалау тиіс. Сол үшін «Жайлы мектеп» ұлттық жобасы қолға алынды», - Қасым-Жомарт Тоқаев, Қазақстан Республикасының Президенті.

2022 жылы Мемлекет басшысы Қазақстан халқына Жолдауында «Жайлы мектеп» ұлттық жобасын жүзеге асыруды тапсырды. Жоба аясында 2025 жылдың соңына дейін 460 мың орындық 217 заманауи мектептің құрылысы жоспарланған, оның ішінде 105 мектеп 2024 жылы салынды.

«Жайлы мектеп» ұлттық жобасы балалардың тұрғылықты жеріне қарамастан заманауи талаптарға сай келетін тегін білім алу мүмкіндігін қамтамасыз етуге бағытталған.

Бастама жайлы мектептердің материалдық-техникалық базасын жақсартып қана қоймай, балалардың шығармашылық және интеллектуалды қабілеттерін дамытуға ықпал ететін орта қалыптастырады.

Жайлы мектептердің көлемі типтік мектептерге қарағанда, 15-20%-ға кең, сондай-ақ техникалық жаратануы да 4 есе артық. Мектептерде робототехника кабинеттері, STEM-зертханалар, хореография залдары, көпфункционалдық спорт залы қарастырылған, сондай-ақ алғашқы әскери дайындық үшін арнайы ашық алаңдар жабдықталады. Бастауыш және жоғары сынып оқушылары бөлек блоктарда білім алады. Жайлы мектептерде ең басты жайлылық - эргономикалық кеңістікті құрылуы.

Жайлы мектептерде инклюзивтік білім беруге ерекше көңіл бөлінеді. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін жеке санитарлық бөлмелермен кең кабинеттер қарастырылған. Сонымен қатар мектептерде жеделсаты, пандустар, арнайы белгілер, психолог, логопед және дефектолог кабинеттері бар.

Жайлы мектептің ерекшелігі сонда, әр блокта оқушылар мен педагогтер үшін демалыс аймақтарын көруге болады. Мұнда жұмсақ жиһаздар,

кітаптар, музыкалық аспаптармен үстел ойындары қойылған.

Мектептер сонымен қатар заманауи бейнебақылау және мектептегі кіріп-шығандарды қадағалау жүйелерімен қамтамасыз етіледі.

Жобаның негізгі міндеттерінің бірі - оқу процесінде жаңа технологиялар мен әдістемелерді меңгерген білікті педагогикалық кадрлармен қамтамасыз ету.

Бұдан бөлек елімізде 510 мың оқушы орнына арналған 422 мектеп салынып, рекордтық көрсеткішке қол жеткізілді. Бұл 32 апатты және 71 ұшауысымды мектеп мәселесін шешіп, ел аумағындағы 200 мектепте оқушы орны тапшылығын жоюға мүмкіндік береді.

Білім беру инфрақұрылымын қолдау қорының жалғис бойынша 100 мыңға жуық оқушы орнына арналған 89 мектептің құрылысы қаржыландырылды.

2024 жылы 80 мыңнан астам педагог біліктілігі арттырудың тегін курстарынан өтті.

Оқушы орындарының тапшылығын, ұшауысымды оқыту және апаттық мектептер мәселесін шешу, сондай-ақ қалалар мен ауылдар арасындағы білім беру инфрақұрылымы сапасының айырмашылығын азайту мақсатында елімізде мектеп құрылысын жүргізу және реновациялау бойынша бастамалар қарқынды іске асырылды.

2025 жылы 300 мың орындық 200-ге жуық мектептің құрылысы жүзеге асырылады.

«Ауыл мектептерін зияткерлік, сондай-ақ қоғамдық орталық ретінде дамыту маңызды. «Мектебі бар ауылда тіршілік бар» деп бекер айтылмаған», - Қасым-Жомарт Тоқаев, ҚР Президенті.

Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша жыл сайын аудандық және ауылдық 1000 мектеп жаңартылуда.

Бүгінгі таңда орта білім беру ұйымдарының 67%-ын (5236 мектеп) аудандық және ауылдық мектептер құрайды, оның ішінде 4 мың мектеп жаңартылды.

Таяудағы үш жыл ішінде еліміздің барлық өңірінде 1231 мектепті реновациялау жоспарлануда, оның ішінде 820 мектеп ауылдық жерлерде орналасқан. Реновация мектептердің материалдық-техникалық базасын жақсартуға, инновациялық білім беру технологияларын енгізуге және педагогтердің біліктілігін арттыруға мүмкіндік береді.

Бұл шаралар халықтың туған жерінен табан аударып, қалаға жаппай көшу мәселесін де шешеді.

Еліміздің барлық өңірінде жаңа білім беру нысандарын салу арқылы қосымша жұмыс орындары құрылуда, бұл әлеуметтік экономикалық жағдайды жақсартуға және жалпы құрылыс саласын дамытуға ықпал етеді. 2024 жылдан бастап жаңа салынған мектептерде 5000-ға жуық педагог жұмыспен қамтылды.

Ұлттық жобаның тағы бір маңызды бағыттарының бірі - қазақстандық тауарлар мен қызметтерді өндірушілерді қолдау болып табылады.

Жаңа мектептерге барлық жиһаздарды отандық өндіріс орындары жеткізеді. Бұл ұлттық экономикамын нығайтуға және қазақстандық өндірушілердің жаңа жұмыс орындарын құруына, өлдегі экономикалық тұрақтылыққа, жергілікті өнеркәсіпті дамытуға ықпал етеді.

Заманауи форматтағы мектептер барлық қазақстандық балалардың қолжетімді әрі жайлы, қауіпсіз ортада сапалы білім алуына жол ашады.

ҚР ОАМ

ҚАЗАҚСТАНДА МЕКТЕПТЕРДІ РЕНОВАЦИЯЛАУ БОЙЫНША АУҚЫМДЫ ЖОБА БАСТАЛДЫ

Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес таяудағы үш жыл ішінде еліміздің барлық өңірінде 1231 мектепті реновациялау жоспарлануда, оның ішінде 820 мектеп ауылдық жерлерде орналасқан.

Оқу-ағарту министрлігімен мектептерді реновациядан өткізудің жиынтық жоспары бекітілді, облыс өкімдіктері 2025-2027 жылдарға арналған өңірлік жоспарларды өзгертеді. Реновациядан өткізуде мектептерді күрделі жаңа, заманауи пандік кабинеттермен жабдықтау, мектеп жиһаздарын жаңарту, кітапханалар мен асханаларды жаңарту, спорт залдарын салу немесе реконструкциялау, қоғамдық кеңістіктерді жабдықтау, сондай-ақ қауіпсіздік жүйелерімен қамтамасыз ету қарастырылған.

Бұл шаралар мектептердің материалдық-техникалық базасын жақсартуға, инновациялық білім беру технологияларын енгізуге және педагогтердің біліктілігін арттыруға мүмкіндік береді.

Жоба үш жылда жүзеге асырылады: 2025 жылы 262 мектеп, 2026 жылы 436 мектеп, 2027 жылы 466 мектеп. Қосымша 2028-2029 жылдары Жамбыл облысында 67 мектеп жаңартылады.

ҚР ОАМ

Өкірлер ваучерлік қаржыландыруды енгізу тәжірибесін меңгеру

Қазақстанның мектепке дейінгі ұйымдарында ваучерлік қаржыландыруды енгізу қарқынды жалғасуда. 2025 жылдың басынан бұл жүйеге өлордалық мектепке дейінгі ұйымдар да қосыла бастады.

Ваучерлік қаржыландыруға Астана қаласынан 670 балабақша қатысуда, бүгінде берілген ваучерлер саны 25 мыңнан асты. Айта кету керек, ваучерлік қаржыландыру сондай-ақ Тараз, Түркістан, Орал және Шымкент қалаларында енгізілді. Түркістан Ораң Тараз сияқты бірқатар қалаларда жаңа жүйенің арқасында 2 жастан асқан балалардың көзге толықтай жойылды.

Бұл механизм мектепке дейінгі ұйымдар арасында мемлекеттік тапсырысты ашық және тиімді баулуға бағытталған. Жаңа жүйенің негізгі артықшылықтары - балабақшалар арасындағы шынайы бәсекеге арқылы қызмет көрсету сапасын арттыру, ата-аналарға білім беру мекемесін таңдау құқығын беру, қаржыландыру мен бюджет қаражатын жұмсаудың ашықтығы.

«Негізгі жетістіктердің бірі кезекті заңсыз жылжытудың жойылуы, өйткені ваучерлерді алудың электрондық кезегі төң жағдайларды қамтамасыз етеді және тек қана алға жылжиды. Жүйе ең алдымен «ақша балаға беріледі» қағидаты арқылы қаржыландыру процесінің ашықтығын қамтамасыз етеді. Қаражатты есептеу және аудару ата-аналар балабақшаға беру тәбеліндегі мәліметтерді растағаннан кейін ғана жүргізіледі», - дейді мектепке дейінгі білім департаментінің директоры Манара Адамова.

Болашақта мектепке дейінгі білім беру саласында ашық өрі бәсекеге қабілетті жүйе құра отырып, ваучерлік қаржыландыруды басқа аймақтарға да енгізу жоспарлануда.

ҚР ОАМ

Дорогие учителя!

НАЧИНАЕТСЯ ПОДПИСНАЯ КАМПАНИЯ НА РЕСПУБЛИКАНСКУЮ УЧИТЕЛЬСКУЮ ГАЗЕТУ «УСТАЗ» НА 2025 ГОД.

При оформлении годовой подписки, подписчику дается право на 1 (одну) бесплатную публикацию статьи (открытый урок, внеклассная работа, и т.д.)

Оформить подписку на Республиканскую газету «Устаз» можно во всех отделениях АО «Казпочты»

ИНДЕКС	КАЗПОЧТА	РЕДАКЦИЯ
64595	3000	3000
14595	3600	3600

(цена указана издательская, без услуги АО «Казпочта»)

Публикуйте свои материалы, обменяйтесь опытом с другими учителями в воспитании подрастающего поколения нашего НЕЗАВИСИМОГО КАЗАХСТАНА!

МЫ ЗА ПЛОДОТВОРНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО!

Для публикации статьи вам только остается направить материал на наш e-mail: ustazgazeti@mail.ru (не забудьте прикрепить квитанцию о подписке на год)

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Естеріңізге саламыз! Жариялауға берілген сабақтарыңыз жоғары өдістемелік деңгейде болуы тиіс. Сіздің сабақтарыңыз мұғалімдердің оқыту өдісіне жаңа көзқарас, қызықты элементтер, жаңашыл ойлар енгізу керектігін ұмытпандылар.

Айткалиева Сандугаш Муратовна
№45 «Алтын бала» бөбеюкай-балабақшасының
тәрбиешісі

ҚАБІЛЕТ-ТҰЛҒАЛЫҚ ДАМУ НЕГІЗІ

Қабілеттер дегеніміз - оның орындалуының жетістігін және оның дамуының жеңілдігін анықтайтын адамның жеке типологиялық сипаттамалары.

Қабілет бір адамды екінші адамнан ажыратады, білімді игеруді жеңілдетеді, білік пен дағдыны қалыптастырады. Өз кезегінде білім, білік және дағды дамуға жетелейді, мүмкіндіктер. Қабілеттерді дамытудың табиғи бейімділіктері - бұл организмнің генетикалық тұрғыдан бекітілген анатомиялық-физиологиялық сипаттамалары.

Қабілеттер әдетте жалпы және арнайы болып бөлінеді.

Балаларда ерте жастан бастап сіз қабілеттердің алғашқы көріністерін байқай аласыз - кез-келген іс-әрекетке бейімділік - бала қуаныш, рахат сезінеді, оны процестің өзі қызықтырады (ол сурет салғанды ұнатпайды, бірақ сурет салу және т.б.). Қабілеттер 3-4 жастан бастап барынша қарқынды және айқын дами бастайды, ал ерте балалық шақта олардың қалыптасуының жалпы алғышарттары қойылады (негізгі қимылдар, заттар мен әрекеттер игеріледі, белсенді сөйлеу қалыптасады).

Жалпы қабілеттер танымдық және практикалық болып бөлінеді.

Қалыптастырушы танымдық қабілеттер шындықты танудың білім беру формаларын қалыптастыруға кіреді: қабылдау, бейнелі есте сақтау, визуалды-бейнелі ойлау, қиял яғни интеллекттің бейнелі негізін құру жүріп жатыр. Танымдық қабілеттер құрылымындағы орталық орынды объектілердің қасиеттерін олардың жалпы құрылымын негізгі белгілерінің, бөліктері мен жағдайларының арақатынасын бейнелейтін бейнелерді жасау мүмкіндігі алады. Танымдық қабілеттер ең алдымен сенсорлық, интеллектуалды және шығармашылық болып табылады. Сенсорлық баланың заттарды қабылдауымен және олардың қасиеттерімен байланысты, олар ақыл-ой дамуының негізін құрайды. Олар 3-4 жастан бастап қарқынды қалыптасады, сенсорлық стандарттар ассимилирленген Балалар әр қасиеттің түрлерімен танысады және оларды ұйымдастырады (спектр түстері туралы түсініктер, геометриялық фигура-

лар және т.б.). Алдымен бала қабылданған объектінің қасиеттерін тиісті стандартпен жай анықтайды, содан кейін процесс күрделене түседі: бала объектіні және оның қасиеттерін бірден бірнеше стандарттармен салыстырады. Интеллектуалды қабілеттерді дамытудың негізі визуалды модельдеу іс-әрекеттері болып табылады: дайын модельдердің қолданылуын ауыстыру және алмастырушы объект пен ауыстырылатын объект арасындағы қатынастарды орнатуға негізделген модельдер. Балалар навигацияны үйренетін сюжеттің немесе басқа бөлмелердің дайын модельдік жоспары, содан кейін олар өздері әдеттегі белгілері бар нысандарды белгілей отырып, осындай жоспар құра бастайды.

Мектепке дейінгі жаста бала модельдердің үш түрін және сәйкесінше модельдік бейнелудің үш түрін игереді: нақты, жеке объектінің құрылымын көрсетеді; жалпылама, объектілер класының әлвуметтік құрылымын көрсетеді; көрнекі сүйікті қатынастарды жеткізетін шартты-символдық. Көрнекі модельдер - бұл балаларға шындықтың белгілі бір байланыстары мен заңдылықтары туралы білімді игеруге көмектесетін нақты құралдар. Көрнекі модельдеуді игеру процесі төрт негізгі сызықты қамтиды.

1. жол имитациялық қатынастар ауқымын кеңейтуден тұрады - кеңістіктік қатынастардан уақытша, механикалық, дыбыстық, математикалық, логикалық қатынастарға дейін

2. Сызық модельденген қатынастардың жалпылау және абстракция дәрежесінің өзгеруімен байланысты. Оқшауланған нақты жағдайлардан жалпыланған модельге дейін

3. Сызық - балалар әрекет ететін көрнекі модельдердің өзгеруіне қатысты. Сыртқы ұқсастығын сақтайтын модельдерден графиктер сияқты шартты символикалық бейнесі бар модельдерге.

4. Сызық модельдеу кезіндегі балалардың іс-әрекетінің сипатынан тұрады.

Кіші мектепке дейінгі жаста құрылыс модельдерінің алғышарты қалыптасады - бұл алмастыру әрекеті, содан кейін символикалық ал-

мастыру, онда алмастырушының ауыстырылатын объектімен мағыналық байланысы болады.

Шығармашылық қиялмен байланысты және балаға есептер шығарудың өзіндік тәсілдері мен тәсілдерін табуға, ертегі немесе әңгіме ойлап табуға, ойын немесе сурет салуға идея құруға мүмкіндік береді.

Осы орайда тәрбиеленуші балалар күн тәртібінде ұйымдастырылатын барлық процестермен айналысады. Балалардың практикалық қабілеттерінің пайда болуы мен дамуына, ең алдымен ұйымдастырушылыққа жағдай жасалу керек. Бір-бірімен сәтті өзара әрекеттесу үшін балаларға бірқатар дағдыларды қалыптастыруға көмек беру, үйрету керек. Ол үшін мақсат қою, мазмұнды жоспарлау, құралдарды таңдау қажет.

Мектепке дейінгі жастағы қабілеттер, ең алдымен көркем болады. Мектеп жасына дейінгі бала әр түрлі көркемдік іс-шараларға қатысады (ән айтады, билейді, мүсін жасайды, сурет салады). Мектепке дейінгі жаста:

1. көрнекі, декоративті және қолданбалы дағдылар (композиция, түс, түс қатынастары, формасы мен пропорциясын сезіну).

2. Театрландырылған сөйлеу (поэтикалық құлақ, экспрессивті интонация, мимика, қимылдар, қалыптар, ойын немесе ойын барысында кейіпкер бейнесін беру кезіндегі жүріс).

3. Музыкалық (эмоционалды тәжірибе, ырғақ сезімі, әуеннің модальды қозғалысы және әуенді құлақ арқылы көбейту). Мектеп жасына дейінгі баланың музыкалық қабілеттері музыканы қабылдау, эмпатиялау, мәнерлі музыкалық құралдарды ажырата білу қабілеттерінде, музыкалық шығармаларды орындау кезінде (ән айту, музыкаға қимыл жасау, балалардың музыкалық аспаптарында ойнау), сондай-ақ музыкалық импровизацияда (өңде) кездеседі, музыкалық ойын және би) ... Кез-келген ерекше қабілетке негізгі нұсқаулар кіреді: белгілі деңгейдегі танымдық процестер, техникалық дағдылар, сонымен қатар эмоционалды жауап беру және қабылдау қабілеті. Балалар қабілеті шығармашылық іс-әрекетпен жүйелі айналыстырғанда сапалық көрсеткіш береді. Өз тәжірибемде дәлелденген. Болашақ тұлға қалыптастыру, бала танымын дамыта отырып, танымын танып, сол бағытпен бірлесіп жұмыс жасау-қоғамға пайда келтіретін мүше тәрбиеленуге апарар жол

АҚТӨБЕ ҚАЛАСЫ